

VRELO SVETOG JOVANA - MakreĀjane

Autor Ljuba
Thursday, 08 July 2010

VRELO SVETOG JOVANA 07.07.2010. godine u Manastiru Svetog Jovana u ataru sela MakreĀjane, u okviruĀ celodnevne manifestacija obeleĀ¾avanja rođjenja Sv. Jovana Krstitelja izveden jeĀ kulturno-umetniĀki program VRELO SVETOG JOVANA u zajedniĀkoj organizaciji MZ MakreĀjane, KUD-a *MLADOST* iz MakreĀjana, Crkvene opĀštine MakreĀjane i Kulturnog centra KruĀjevac.

U programu su, pored Ālanova KUD-a *MLADOST* iz MakrĀjana, koji su izveli jednosatni kolaĀ¾ program sa folklorom, pesmom i narodnim obiĀajima Ā¾etve, nastupili i kruĀjevaĀki pesnici: Ljubodrag ObradoviĀ, Jelena ProtiĀ-PetronijeviĀ, Tomislav SimiĀ i Svetlana DjurdjeviĀ. Program je pratilo viĀje stotina gledalaca, medju kojima su bili i zamenik predsednika skupĀštine grada KruĀjevca SiniĀja MaksimoviĀ i Ālan Gradskog veĀta KruĀjevca Ivan AksentijeviĀ.

KLADENAC SVETOG JOVANA

skriven od zla
u gori Mojsinjskoj
oduvek blista
i donosi spokoj

za umorne hlad
za Ā¾edne iskustvo
duĀji veĀnu mladost
telu novo Āuvstvo

sve vodu nekuda teku
misao srce ledi
a onda istekne u reku
koja koprenu izbledi

Ā iza gora leluja Morava
krivinama mir da razlije
nemire zauvek uspava
i proĀlost oku otkrije

osmesi posrebrili Ājumu
sloboda izgledima mladi
i prateĀti zvezdu svetu
usijane otkrovenjem hladi

skriven od zla
u gori Mojsinjskoj
zauvek blista
i donosi spokoj

(c) Ljubodrag ObradoviĀ

U PORTI SVETOG JOVANA

MoĀ¾da me spopalo
Leto u odlasku
MoĀ¾da miris pokisle trave
MoĀ¾da su mladi orasi
Raspukle kore
Pomogli da zaboravim
Surovo kruĀ¾enje
GodiĀnjih doba
U Crkvi Svetog Jovana
Na Dan usekovanja

Bunar u manastiru Svetog Jovana koji je inspirisao Ljubodraga Obradovića da napiše pesmu KLADENAC SVETOG JOVANA

Å

Panorama GORE MOJSINJSKE

Sveti Jovan Krstitelj

PREUZETO SA VIKIPEDIJE

Sveti Jovan Krstitelj se u hrišćanstvu smatra poslednjim od proroka koji su najavljivali dolazak spasitelja, a i jedini koji ga je video.

Rođen je pola godine pre Isusa Hrista (24. jun/ 7. jul, Ivandan). Svoje detinstvo i ranu mladost Sv. Jovan je proveo u pobožnom domu svojih starih roditelja - Zaharije i Jelisavete. Budući svesni velikog zadatka koji je pretstojao njihovom detetu, da bude preteča Mesijin, oni su dali zavjet Bogu: da će im sin celog života biti nazorej (da će živeti asketskim životom). Nazoreji su se obično povlačili u pustinju. Tako je i Sv. Jovan živio u judejskoj pustinji, gde je postio (hranio se isključivo medom od divljih pčela i biljkama) a uz sve to, Sv. Jovan je bio u danonoćnom molitvenom dodiru s Bogom i vratio je svoje duhovno pripremanje na veliki nadatak Preteče Mesijinog. Pozivao je ljude da se pokaju, jer se približilo carstvo nebesko. Mnogo naroda je dolazilo da ga sluša, i kada bi čuli šta on govori bilo bi im kao što su Boga vrećali i kajali su se. Pokajnike bi sveti Jovan krstio u reci Jordan. Videvši Isusa, Jovan rekao: "Evo mene da krstim, a ti dolaziš meni?" (Matej 3;14), tada mu Isus odgovori: "Evo mene da krstim, jer tako treba da ispunimo svu pravednost" (Matej 3;15). Posle ovoga Jovan pristade da krsti Isusa. On potopi Isusa u reku i krsti. A u trenutku, u kome je Isus po izvršenom krštenju izlazio iz vode, nebo se otvorilo i Duh Sveti u obliku goluba-simbola istote, bezlenosti i svetosti- lebdeo je nad Njim, i čula se gromoglasna reč. Govorila: "Ovo je sin moj ljubljani, koji je po mojoj volji" (Mt.3, 16-17). Kroz taj čin se pokazala misija Hristova u svetu i put našeg spasenja, jer Gospod uze grehe čitavog čovečanstva i pod njima umre (potapanje) i oživeo (izlask iz vode).

Sveti Jovan Preteča završio je svoj obožavalski život tako što mu je, na zahtev zle carice Irodijade, odsečena glava. Irodijada je bila majka lepe plesačice Salome, koja je svojim plesom zaćarala Iroda a ovaj je za uzvrat morao da joj ispuni svaku želju (jer su se tako dogovorili), pod majčinim uticajem zatraćila je Salome glavu Jovanovu, zbog prekora koji je on uputio nenoj majci, jer se udala za cara Iroda, inače brata njenog muća Filipa, koji je bio živ. Dan smrti Svetog Jovana obećava se praznikom Usekovanje (29. avgust/ 11. septembar). Na taj praznik hrišćani poste bez obzira u koji dan pada.

Zbog toga što je Jovanova glavna uloga u životu odigrana na dan Bojogavljenja, Crkva je od starine posvetila dan po Bogojavljenju spomenu njegovom. Za ovaj dan vezuje se i događaj sa rukom Pretečinom. Jevanđelist Luka pomeo je da prenese telo Jovanovo iz Sevastije, gde je veliki prorok i posećen bio od Iroda, u Antiohiju, svoje rodno mesto. No uspeo je samo da dobije i prenese jednu ruku koja se u Antiohiji čuvala do desetog veka, pa je posle prenetu u Carigrad, odakle je i nestala u vreme Turaka. Sveti Jovan proslavlja se nekoliko puta u godini, no najviše svećara ima 20. januara. Međutim ličnostima jevanđelskim, koje okružavaju Spasitelja, ličnost Jovana Krstitelja zauzima sasvim zasebno mesto, kako po načinu svoga dolaska u svet, tako i po načinu života u svetu, i po ulozi krštenja ljudi za pokajanje i krštenja Mesije, i tako najzad po svome tragičnom izlasku iz ovog života. On je bio takve moralne istote da se, vaistinu, pre mogao nazvati angelom, kako ga Sveto pismo i naziva, nego li smrtnim čovekom. Od svih ostalih proroka sveti Jovan se razlikuje naročito time što je on imao tu sreću da je mogao i rukom pokazati svetu Onoga koga je prorokovao. Za ruku svetog Jovana pričalo se da ju je svake godine na dan svetiteljev arhijerejev iznosio pred narod. Ponekad se ta ruka javljala raćirena, a ponekad i zračna. U prvom slučaju oznaćavala je rodnu i obilnu godinu, a u drugom nerodnu i gladnu.

Srpska pravoslavna crkva slavi ga 7. januara po crkvenom, a 20. januara po gregorijanskom kalendaru. Crkva takođe slavi i obrećenje glave svetog Jovana Krstitelja.

NAPOMENA VIKIPEDIJE - Ovaj tekst ili jedan njegov deo je preuzet iz ohridskog prologa Nikolaja Velimirovića.

Manastir Svetog Jovana u gori Mojsinjskoj u ataru sela Makrećane

IZVODI IZ MONOGRAFIJE *MANASTIR SVETOG JOVANA KRSTITELJA - MAKREĆANE* koju je napisao Ljubodrag Petković (star 84 godine)

Današnja lokacija sela Makrešana potiče iz 19. veka sa blagim pomeranjem, sa padina Mojsinskih planina ka tokovima dveju reka, Rasine i zapadne Morave. A u nedrima Mojsinja selo, nije ostavljalo, ma koliko se pomeralo, svoje svetinje-crkve i Manastire, ostanje na istom mestu gde i potekoše. Neke su ostajale u ruševinama da u tragovima prkose vremenu i istoriji, druge su se pak iz ruševina i pepela podizale i šireći svoja krila što im ih Bog podari, štitile svoje vernike i sluge Božje.

Među ovim drugima je i Sveti Jovan Krstitelj, neraskidljivo vezan za selo Makrešane i njegove štitelje sa susedima.

Manastir Sveti Jovan iznedri Mojsinska planina u ataru sela Makrešana, nadkrili se Manastir nad selo sa severoistočne strane njegove da ga ova i štiti: Rastrgoše se tešaci Makrešana između plodnih njiva i polja, reke Rasine i Morave što im fizičku hranu daju i Svetog Jovana što ih duhovno hrani i za oboje na obe strane veoma što štiti.

Usred jume Mojsinske planine na 2-3 kilometra od sela Makrešana, a selo Makrešane se nalazi na šest kilometra od istoriskog Kruševca-gradaca Cara Lazara. Nalazi se manja zara van-dolina sa imenom Vodice. Dolina je okružena jomom i zaštićena od severnih i istočnih vetrova, otvorena samo prema zapadu, vidljiva samo iz vazduha, tu u zavetrini na suncu smestio se Manastir Sveti Jovan Krstitelj, na nadmorskoj visini 310 metara, na geografskoj dužini 210 i 24', (dvadeset jedan stepen i dvadeset četiri minuta) na geografskoj širini 430 i 3T (četdeset tri stepena i trideset i sedam minuta).

Sveti Jovan nije zaboravljen već ga obnovi i podigao Makrešanci, moleći se za spas srpa kog naroda, za svoj opstanak, zdravlje i napredak. Četiri su svetece danas delo njihovih ruku i blagodarja:

1. Crkva Sveta Nedelja - Ilija, izgrađena 1885. godine
2. Crkva Sveta Bogorodica
3. Crkva Svetog Pantelejmona
4. Manastir Sveti Jovan

O mestu gde se smestio Sveti Jovan Krstitelj, sama prostorija gde se ponosno ucnjavila Crkva zove se Vodice, po bogatim izvorima hladne i zdrave vode koja umorne i iznemogle okrepljuje i osvježava. Od sela Makrešana do Manastira Svetog Jovana štice se tvrdim makadamom koji vodi u dubinu Mojsinske planine.

Po nekim podacima, a i danas još živim štiteljima, ova planina u 19. veku bila je mesto gde su obojani napasali svoja stada. Baš na mestu gde je sada Crkva Sveti Jovan, okupljali su se obojani i zabavljali raznim za ono vreme društvenim igrama. Nedaleko od zaravni bile su kolibe -pojate sa stokom, a oko samih Vodica pružali su se vošnjaci, vinogradi, njive i livade.

Početkom dvadesetog veka dolazi do prvog svetskog rata koji je odveo i borbe iz Makrešana, među onima koji su ostali živi, bio je Soluna C Milošević Stanoje zvani (Bixara). Vratio se bolešljiv, a posle svega preživljenog u ratu i sa poremećenim snom. I u snu, i na javi ošeo je razmišljao o Vodicama i kao da mu se činilo da tamo vidi Crkvu, a onog dana kad bi zbog svakodnevnih seoskih poslova prošao pored Vodica, on je noću sanjao da na tom mestu traži Crkvu.

u Crkvi svete Nedelje, tada je bio sveštenik pop Jevta Radisavljević. Stanoje mu se obratio sa molbom za savet šta da radi. Ispravo mu je koje ga misli i kakvi snovi progone. Sveštenik Jevta mu je dao blagoslov i savet da potraži to što ga u mislima muči. Stanoje je ozaren sveštenikovom podrškom, došao u Vodice i u blizini sadašnje Crkve, ispod obale na 5 do 7 metara udaljenosti, prevažujući kamenje pronašao je ostatke predhodne Crkve, polutruo krst drveni, kandilo i ikonu koja je bila pocepa na i nejasna. Na raščištenom temelju, na jednom od kamena Stanoje je postavio ispod jednog klena, krst, kandilo i ikonu. Tu su ljudi dolazili i palili sveće u prolazu ili o praznicima-Svecima. Tako je to mesto služilo kao Crkva-Bogomolja oko 1921. godine. Prostor oko tog mesta -Crkve bio je rasčišten od šunja i drveća u veličini već seoskog dvorišta, ulaz u Crkvu vodio je od glavnog puta niz jarugu, a izlaz je vodio okrenut ka potoku Rakovac.

Negde oko 1930 godine, Crkva je premeštena zbog nepristupačnosti iznad obale gde se i danas nalazi današnja građevina.

Prvobitno je podignuta mala Crkvica, atmara (od drveta i blata-zemlje, na kameni temelj) sa krovom od teramide, a unutra je imala potreban odgovarajući inventar, slike i ikone.

Prostor oko Crkve je uređen, ograđen šćićanom ogradom i postavljena je kapija. Sada je to već ličilo na pravu Crkvu sa portom.

u crkvi su se palile sveće za zdravlje i za pokoj duše, sada kada je Crkva ovako uređena, meštani sela Makrešana, a i okolnih sela počeli su masovno da posećuju Crkvu, a posebno 7. jula po novom to jest 24. jula po starom kalendaru, kada Crkva slavi dan, rođenje Svetog Jovana Krstitelja, to je slava Crkve i toga dana se ošeo crkveni kolač i bira kolačar za sledeću godinu. u to vreme, toga dana na dan 7. Juli službu su obavljale po dve kaluđerice, koje su dolazile iz manastira Svete Bogorodice, kao i pop Crkve iz Svete Nedelje.

NeĀjto kasnije uz crkvu je podignuta i graĀ'evina od kamena sa strane, pokrivena crepom, koja je sluĀ¾ila kao pomoĀzna zgrada, ostava, a i za sklanjanje ljudi od kiĀje pri posetama.

Malo kasnije uz Crkvu podignut je i kona k veliĀine 6 h 12 metara, koji je imao veliku salu, malu kuhinju i ostavu, konak je bio graĀ'en Āakmara-kovanice, sa temeljom od kamena, pod od betona, a krov pokriven crepom, konak je spolja i unutra bio okreĀen.

Kada je konak bio zavrĀen, pripremljena je velika proslava, o kojoj su dugo priĀali stariji ljudi. Posle sluĀ¾be u crkvi (koju je obavio pop Dragoslav VeljkoviĀ) i napolju seĀenje slavskog kolaĀa i izabiran kolaĀar za iduĀu godinu, bilo je veselo, igralo se do uveĀe, harmonikaĀ je bio Rada Borin, Sida i Branko Āela su prodavali limunadu, a Livonja bombone, prisutnost je bila velika, doĀili su ljudi sa strane i okolnih sela.

Oko izgradnje Crkve, pomoĀne zgrade i konaka najviĀje je bio angaĀovan i rukovodio poslovima Āovek koji je i pronaĀio prva obele¾ja Crkve MiloĀjeviĀ Stanoje. Njemu su pomagali meĀitani sela, majstori raznih profila oko izgradnje, a posebno njegov sin Āivadin, koji je u to vreme bio dobar zidar.

Stanoje MiloĀjeviĀ je Āiveo priliĀno dugo, na sreĀtu naĀieg sela MakreĀjana, jer je za veru i pravoslavlje puno uĀinio, ro je 1887. god, a umro 1976. godine. Bio je oĀenjen, imao je troje dece: dva sina (Sandu i Āivadina i Āterku DuĀjanku), bio je pismen i poboĀan Āovek.

Posle napred navedenih radova oko crkve i radovanja zbog svega uraĀenog dolazi drugi svetski rat Āemer za naĀju zemlju, Manastir Sveti Jovan i njegov prostor postaje utoĀiste za narod koji se sklanjao od neprijatelja, dalje od sela.

Kad se zavrĀio drugi svetski rat i naĀja domovina postala slobodna Manastir Sveti Jovan postaje joĀ poseĀeniji. Na ime praznika Crkveni Sveti Jovan Krstitelj se poklapa sa drĀavnim praznikom Srbije 7. juli koji je proglaĀen za dan ustanka u novoj Jugoslaviji. Tako je toga dana poĀito se nije radilo Crkva Sveti Jovan bila masovno poseĀivana.

Ispostavilo se da je postojeĀa mala Crkva-Āatmara bila mala nedovoljna za posetioce (u njoj su mogli da stanu desetak ljudi) pa se ukazala potreba za izgradnjom veĀte Crkve. Opet Stanoje stupa u akciju. Sprema-peĀe ciglu za svoju kuĀu, i uz to za novu Crkvu izpeko je oko 7-8 hiljada cigli. MeĀitani sela MakreĀjana su mobom izvezli ciglu za Crkvu zapreĀnim kolima (sve uz brdo volovima i kravama) koje su vukle kola, a ljudi podupirali i gurali kako bi pomogli, jer je uspon bio priliĀno veliki. Cigla je smeĀitena u pomoĀnu zgradu da cigla ne pokisne, ali na Āalost ona je Āekala dosta dugo.

Posle drugog svetskog rata, svojom liĀnom Āeljom i od strane Crkvenih vlasti postavljen je kaluĀer Lukijan, da brine o Manastiru-Crkvi Sveti Jovan. Deda Stanoje, Lukijan i predstavnici Manastira Sv. Bogorodice dogovore se da dovedu desetak majstora i iskopaju temelj za novu i veĀtu Crkvu. KaluĀer Lukijan, je prikupio novac od ljudi iz sela na dobrovoljnoj osnovi. Majstore i obiĀnu radnu snagu su seljaci takoĀe davali dobrovoljno. Radili su svi po nekom redosledu o Āemu je vodio raĀuna Lukijan. taj Lukijan (Svetomir PavloviĀ) je u nedostatku novca prikupljenog za izgradnju, prodavao svoje njive da bi podmirio troĀkove oko izgradnje Crkve. Veliku zahvalnost duguje

selo MakreĀjane Lukijanu i Āiteljima sela.

Nova Crkva je sagraĀena od tvrdog materijala, omalterisana i okreĀena. UnutraĀnjost Crkve sreĀuju i ukraĀjavaju majstori, umetnici, a ikonostas su izradili PavloviĀ Miroslav i CvetkoviĀ Dragoslav entuzijasti umetniĀki nastrojani. Konstrukciju prozora i vrata izgradio je od gvoĀ¾a JovanoviĀ Milivoje, a staklo postavio Toma MiloradoviĀ-traksler. Svi su oni iz MakreĀjana. TakoĀe su iz MakreĀjana desetak majstora zidara koji su radili dobrovoljno na izgradnji Crkve. MAJSTORI:UroĀjeviĀ Āivko - zidar, MarkoviĀ Svetomir, MilivojeviĀ Mile, PetkoviĀ Timotije , OgnjanoviĀ Dragan 6.MiloĀjeviĀ Āivadin. 7.PetkoviĀ Dragoslav , Bilo je viĀje desetina ljjudi koji su radili kao obiĀna radna snaga, na dobrovoljnoj osnovi kao pomoĀ.

Pored Crkve je preureĀena i podeĀjena postojeĀa sala sa nameĀtajem, ona danas sluĀ¾i za proslave praznika i zt' doĀek srpske nove godine i za proslavu BoĀiĀa, paljenja Badnjaka.

ZahvaljujuĀi deda Stanoju MiloĀjeviĀtu i Lukijanu, kaluĀeru, selo MakreĀjane je dobilo joĀ jednu svoju Sveti cu.

Kada je deda Stanoje iznemogo-ostareo, obavezu oko Āovanja i voĀenja brige oko Manastira i Crkve Svetog Jovana, predao crkvenom odboru 1970. godine, a on se upokojio 1976. godine. Crkveni odbor sa kaluĀerima koji su u manastiru, i danas brinu o njemu.

PREMA EVIDENCIJI KALUĀERI I OSTALI KOJI SU BILI U MANASTIRU

- - Jovan VukojeviĀ (kaluĀer) iz MakreĀjana.
- - Pera agronom, penzioner, iz KruĀjevca, nije mogao da Āivi u gradu, doĀao ovde u prirodu, imao stalne posete.
- - Lukijan, Svetomir PavloviĀ, kaluĀer iz MakreĀjana.
- - Povremeno i za vreme slavlja, dolazile su i KaluĀerice iz Bogorodice

- - Simeon, NebojĀja MuĀ¼eka, KaluĀ'er, umro, sahranjen ovde u porti.
- - Jeromonah Jakov SimiĀđ, KaluĀ'er, doĀjo posle Simeona, koji je preuzeo upravu u manastiru i sada je ovde. Manastr i Crkva se do sada nalazila na privatnom zemljiĀjtu Radomira DavidoviĀđa, koje je on poklonio crkvi.

Za vreme boravka ovde oca Simeona u Manastiru Sv. Jovan od 1997. do 2009. godine, uz njegovo veliko zalaganje i trud, zapoĀeto je i stavljeno pod krov zdanje Manastirskog kona ka, po projektu preduzeĀđa za projektovanje "Gravit" koji je uradio projektant Zoran MarinkoviĀđ. Smrt je preduhitrila oca Simeona i omela u nameri da svoju zamisao privede kraju. KaluĀ'er Jakov SimiĀđ koji je u Manastiru od jula 2009. godine, otac Simeon uz pomoĀđ crkvenog odbora, ali i dobrih ljudi, radi na daljem zavrĀjetku konaka, dovoĀ'enju struje i vode do objekta, kao i izgradnju odgovarajuĀđeg prilaza do Manastira.

napisao Ljubodrag PetkoviĀđ (star 84 godine)